

STRESZCZENIE

Emilia Rydel

Diaspora żydowska w Szanghaju w perspektywie postkolonialnej. Przypadek Anki Votickiej

Praca magisterska stanowi próbę komparatystycznej refleksji nad afektywną i aktywną pamięcią migranta, przedstawioną za pomocą metody studium przypadku. Jej głównym celem jest odpowiedź na pytanie, jaki wpływ odegrał imperializm, a zwłaszcza jego dwie odmiany – lingwistyczny i japoński – na życie uchodźców żydowskich w Szanghaju. Tekst ukazuje możliwości wykorzystania teorii postkolonialnej w badaniach diaspery żydowskiej w ścisłej zależności ze studiami przekładoznawczymi.

Głównym motywem przewodnim pracy jest rekonstrukcja historii Anki Votickiej, czeskiej Żydówki, która czasy II wojny światowej przeżyła w tzw. szanghajskim getcie. Jej los stał się przyczynkiem do głębszej refleksji nad procesami negocjacji tożsamości i wymiany kulturowej. Osobnym elementem pracy jest dekonstrukcja projektu imperializmu lingwistycznego w postaci języków pidżynowych, które wykształciły się w szanghajskim porcie. Ponadto rozważa się także problem semi-kolonialności Chin oraz wpływ Okcydentu na wielokulturowy Szanghaj. W związku z tym prezentuje się projekt imperialny Japonii i jego polityczne założenia związane z mniejszością żydowską, a przede wszystkim jego rasowe podłoże. Ukazanie śladów koegzystencji Żydów z Chińczykami pozwoliły autorce pracy przełamać tzw. białą optykę i tradycję niepisania o skolonizowanych (amah, ryksiarzu i kulisie), oraz przedstawić (post)kolonialną topografię miasta.

Rozprawa przywraca pamięć o historii diaspery żydowskiej na terenie okupowanego Szanghaju w czasie II wojny światowej. Przybrana w pracy perspektywa postkolonialna pozwala na rozpatrywanie Holokaustu jako wydarzenia o globalnym, transnarodowym charakterze. Jej unikatową wartością jest zebranie rozproszonych dokumentów i źródeł historycznych poświęconych losom Żydów z Europy Środkowej przebywających w Szanghaju w latach 1937-1945.